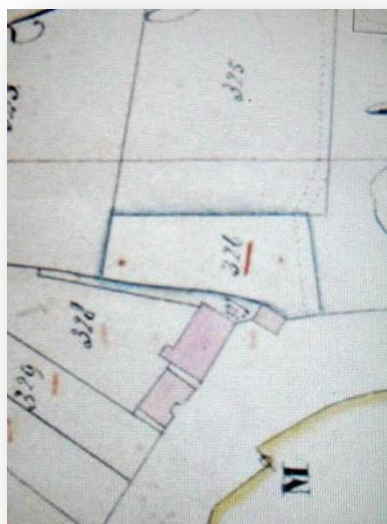


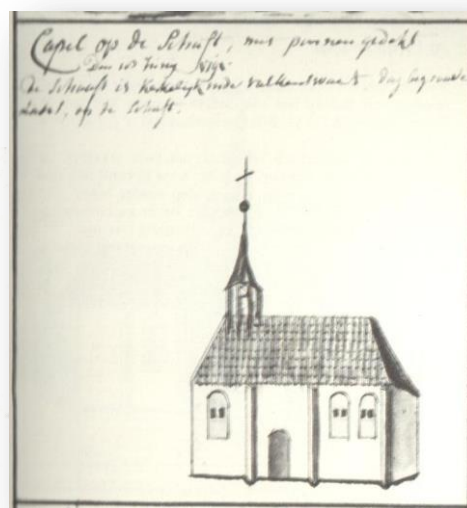
Op den Rösheuvel

Begraven op de Schaft.

Kadastraal 1832, sectie C blad 1
Kerkhof nummer 326 groot 1190 m²
nummer 327 is thans Dorpsstraat 89



kadastrale kaart uit 1832



tekening van de kapel door Hendrik Verhees

Eertijds maakte Schaft, net als Valkenswaard, deel uit van de heerlijkheid Waalre. Om die reden viel Schaft kerkelijk aanvankelijk onder Waalre en later onder Valkenswaard. Tussen 1500 en 1520 werd er in Schaft een kapel gebouwd die was gewijd aan St. Petrus Banden. Tussen de woningen Dorpsstraat 89 en 91 loopt naast het veldkapelletje een pad. Dit pad vormde eertijds de toegang naar de kapel die in 1816 werd gesloopt. Daar tegenover, aan de zuidzijde van de Dorpsstraat, stond de schuurkerk die dienst bleef doen tot de ingebruikneming van de nieuwe kerk in 1845. Hendrik Verhees maakte ook van deze kapel een schets toen hij op 18 juni 1791 ter plaatse was en hij schreef erop: "Capel op de Schaft, met pannen gedekt. Den 18 Junij 1791. De Schaft is kerkelijk onder Valkenswaert dog begraven op de Schaft".

Tot 1770 werden de overledenen van Schaft naar Valkenswaard gebracht om daar te worden begraven. Op 14 mei 1770 richtten de bestuurders van Schaft met instemming van de dingbank van Bergeijk, waar Schaft toen bestuurlijk onder ressorteerde, een verzoekschrift aan de Raad van State om in hun dorp bij de kapel de doden te mogen begraven. Op 13 augustus daaropvolgend kwam de toestemming. Voorwaarde was wel dat een overlijden binnen acht dagen moest worden gemeld bij de koster van Valkenswaard om zodoende de bestaande overlijdensadministratie voort te zetten.

De correspondentie rond dit verzoek is bewaard gebleven in het oud administratief archief van Bergeijk en in 1929 door Hoekstra uit

Op den Rösheuvel

Valkenswaard gepubliceerd in het tijdschrift "Taxandria", jaargang XXXVI en laten we hierbij integraal volgen.¹

**EXTRACT UIT HET REGISTER DER RESOLUTIEN
VAN SCHEEPENEN DER DINGKKBANKE VAN BERGEYK, RIETHOVEN,
WESTERHOVEN, BORKEL EN SCHAFT, BEGINNENDE MET DEN 25 MEY
1762, ALWAAR ONDER FOLIO 1686, STAAT ALS VOLGT**

Vrydag den 4 Mey 1770,

Is bij de ondergeteekende Regenten en Ingezetenen des Dorps van Schaft, Quartiere van Kempenland, Meyerye van 's Bosch, goedgevonden en verstaan requeste te presenteeren aan haar Edele Mog. de Heeren Raade van Staate der Vereenigde Neederlanden, met versoek, dat haar Edele Moog. aan de Ingezeetenen dezer plaats gelieven te permitteeren, om in het vervolg haare dooden te moogen begraven op des Gemeentens Kerkhof tot Schaft in plaatse dat dezelve tot Valkenswaard; zijnde circa anderhalf uur van deze plaatse gelegen; moeten getransporteert en begraven worden, tot groot nadeel en ongemack der Ingezeetenen alhier;

Wordende ten dien Eynde bij dezen geauthoriseert den subst. Secretaris de Haas, omme so spoedigh doenelijk, deese resolutie met het op te stellen request te senden aan den Heer Agent J.P. Peypers in 's Haage met versoek het selve request aan haar Edele Moog. te presenteeren ter fine vermeld; waaren onderteekent: Adam Verweyen Scheepen, Jan Daams regent, Peeter Schrijvers regent, Simon Smets borgemeester, Peeter Verweyen, Hendricus Cornelis Kuypers, Jacobus Vlemmieckx, Thomas van Dijk. Onderstont My present en was geteekent

J.G. den Haas Subⁱ Secretaris

Accordeert deze met het voorsz. register voor soo verre aangaat, verclaare ik ondergeschreeven subst Secretaris der Dinghbanke van Bergeyk, bovengenoemt, op heeden den vijfdn Mey 1700 zeeventigh;

(was get.) J.G. De Haas

=====

**REQUEST VOOR REGENTEN EN INGEZETENEN VAN
DE SCHAFT, MEYERYE VAN 'S BOSCH**

Aan de Edele Moogen Heeren
Raden van Staaten der Ver-
eenigde Nederlanden

Geeven in alle onderdanigheid te kennen,

De Regenten en Ingezetenen van het klijn dorpje de Schaft, quartier van Kempeland Meyerye van 's Bosch. Dat de suplianten gewoon zijn haare Dooden te begraven tot Valkenswaard, dog om welke reede en

¹ RHCe, Gemeentebestuur Borkel en Schaft 1631-1810, collectie A-0422, inv. 935

Op den Rösheuvel

waartoe sulke dient, kunnen de suplianten met geen mogelijkheid allegueeren; de Schaft is bynae anderhalff uur van Valkenswaard gelegen, en het is voor de suplianten een groote moeyte en kosten om haare dooden soo ver te brengen, bysonder in de winter als de heyde vol water staat en met sneeuw en eys bezet is, soodanig dat de wegen niet kunnen worden gebruykt. Daar en boven is tot de Schaft een Cappel daar een tooren op staat en een kloek in hangt en mits dien zoo tot het een als ander zeer gemackelijk kan gebruykt worden om henne dooden aldaar ter aarde te bestellen, zonder dat hier door eenige prejuditie aan ymand, wie het ook zijn magh zoude worden toegebracht, dewijl de suplantzen zeer geerne aan de Coster tot Valkenswaard sullen blyven betalen, 't geene de Selve altoos van ouds by het begraven van yder doode heeft genoten, mits dat de selve gehouden sal zijn boek te houden van de gestorve persoonen, die hem telkens bij het overlyden sullen moeten worden opgegeeven.

Mits welcke zoo keeren de suplianten haar in alle onderdanigheid tot UwEd.Mogende, ootmoedig versoeckende, dat het UwEd.Mog. gunstig behagen magh, om redenen en op de voet hier voor vermeldt, de suplianten te permitteeren, haare dooden op het dorpje de Schaft, te mogen begraven.

't Welk doende enz.

(was get.) J.P. Peypers

Zij deeze gestelt in handen van die van de Leen en Tolkamer te 's Bosch, om daar op te requireeren het schriftelijk belang van de Regenten van Valkenswaard en het selve met hunne consideratien aen haer Ed.Mo. over te senden. Actum den 14 Mey 1770.

(was get.) v. Iddekinge.

Ter Ordonn: van Raad van State

(was get.) J.J. van Hees.

Recepta den 5 Juni 1770

(get.) J.H. van Heurn.

De Raad heeft na deliberatie goedgevonden en verstaan deeze met het berigt te stellen in handen van de Heeren van Leijden, Niland, Thesaurier Generael Gilles en Secretaris van Hees om te examineeren en rapport te doen. Actum den 5^e July 1770.

(get.) M.B. van Coehoorn.

Ter Ordonn: van Raad van State

(was get.) J.J. van Hees

=====

De Raad gehooft het rapport ingevolge het bovenstaande appt. heeft na deliberatie goedgevonden en verstaan mits desen te consenteeeren in het versoeck bij de nevenstaande requeste gedaan en mitsdien aan de suppln. te permitteeren, hunne dooden op het dorpje Schaft te mogen begraven mits dat de Erfgenamen of naaste bestaanden van ieder afgestorvene gehouden zullen zijn van het overlijden, uyterlijk binnen agt dagen na de begraaffenis, aan de koster van Valkenswaard kennis te geven, met opgave van den doop en toenaam van den afgestorvenen, en

Op den Rösheuvel

den tijd, wanneer het lijk ter aarde bestelt is, waar van Deselve, tegens betaling van hetgeen hij altoos van ouds by het begraven van yder dooden heeft genoten, behouden blijft behoorlijk boek te houden zullende andersints byaldien de voors. bekendmaking binnen de gem. tijd niet zoude mogen geschieden, daarvoor dubbel de Jura aan den gemelden Koster moeten betaalt worden alles egter met dien verstande, dat het aan een iegelijk der Inwoonders van de Schaft voorm. zal blijven vrystaan des goedvindende, hunne dooden ook te Valkenswaard te mogen doen ter aarde bestellen, met last aan de supplianten om deze haar Ed.Mo.res. binne hunne plaats drie Zondagen agter malkanderen te doen publiceeren ter plaatse, daar men aldaar gewoon is de publicatiën te doen, mitsgaders eene copie daarvan te doen affigeeren en deselve mede te brengen ter kennisse van den Koster van Valkensweert voorm., en om eindelijk deselve ook ter griffie van de Leen en Tolkamer te doen registreeren. Actum den 13 Augustus 1770.

(was get.) Sweers.

Ter Ordonn: van Raad van State

(was get.) J.J. van Hees

Geregistreerd ter Griffie van de Leen en Tolkamer over de Hoofdstad, Meyerye en Kwartiere van 's-Hertogenbosch in het Register der resolutiën tot instructie derzelve Kamer dienende en aldaar op den datum van het laatste appointement

(get.) J.H. van Heurn.

Solve. Jura f. 1-10-0.

request = verzoekschrift
resolutie = besluit
suppliant = verzoeker
prejuditie = vooroordeel, schade
permitteren = toestaan
requireeren = verzoeken, eisen
solve jura = betaald aan recht



**Niets herinnert
nog aan het feit
dat deze pad
toegang gaf tot
het kerkelijk
complex van
Schaft.**

Op den Rösheuvel

Verbod op het begraven in steden en dorpen

Al tijdens het bewind van de Bataafse Republiek komt er wetgeving die het begraven in steden en dorpen om redenen van volksgezondheid verbodt. Tijdens het Koninkrijk Holland (1806-1810) wordt opnieuw getracht deze wetgeving te effectueren. Op 28 maart 1808 worden er in de regio diverse processen verbaal opgemaakt ten aanzien van de bestaande begraafplaatsen. De gemeentebesturen reageren daarop welke reacties we kunnen lezen in de diverse gemeentearchieven.

Op 28 maart 1808 worden er in de regio diverse processen verbaal opgemaakt ten aanzien van de bestaande begraafplaatsen. De gemeentebesturen reageren daarop welke reacties we kunnen lezen in de diverse gemeentearchieven.

Als reactie op het verbaal van 28 maart 1808 schrijft het gemeentebestuur van Schaft een brief op 26 april 1808 naar de Landdrost van Brabant. Ze laten weten dat het kerkhof weliswaar in de kom of het meest bewoonde deel van de gemeente ligt, maar dat het aantal huizen in Schaft niet meer dan ruim een dertigtal bedraagt. Het liefst wil men het kerkhof op de bestaande plaats handhaven. Als dat niet mogelijk is dan weet men geen betere plaats dan in de heide ten oosten van de gemeente bij de baan van Valkenswaard op Achel.

Net als in Bergeijk, Riethoven, Westerhoven en Borkel betoogt men dat er nooit problemen zijn geweest met de volksgezondheid en dat een nieuw kerkhof kostbaar zal zijn.²

De opheffing

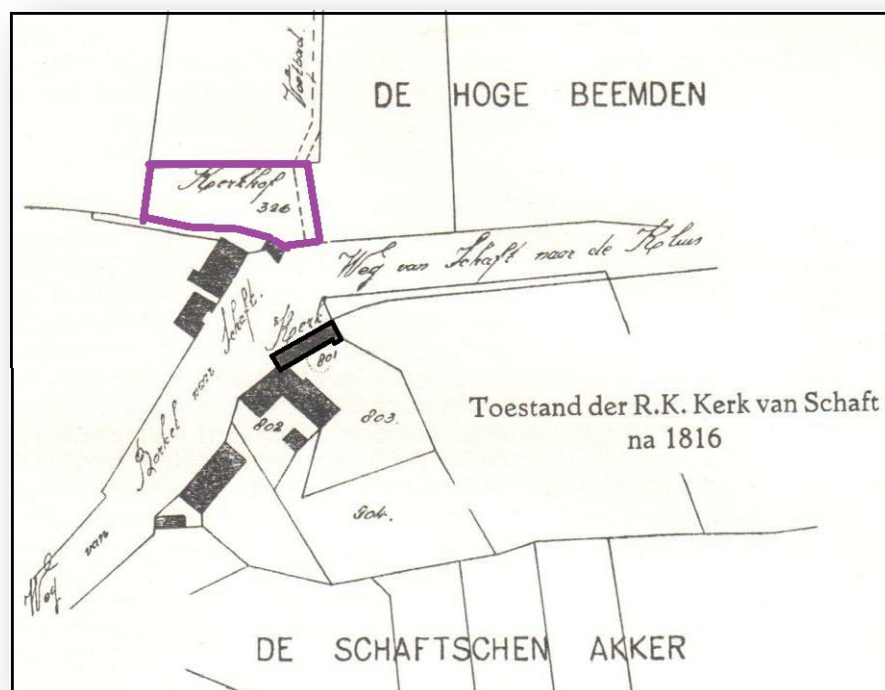
Adrianus Verweijen, overleden op 31 december 1844, was de laatste inwoner van Schaft die hier werd begraven. Het kerkhof is vanaf dat moment niet meer gebruikt omdat er bij de nieuwe gezamenlijke kerk, die in 1845 in gebruik werd genomen, ook een nieuw kerkhof werd aangelegd.

Het aantal begravingen.

Uit de nog bestaande begraaflijsten van de koster van Valkenswaard is niet vast te stellen over hoeveel begravingen het in totaal gaat. De begraaflijst van pastoor Van Noot is bewaard gebleven over de periode 1805 tot 1845. In die periode hebben 108 begravingen plaats gehad op het kerkhof van Schaft waarbij de kinderen beneden de 7 jaar niet zijn geregistreerd. Als we deze aantallen extrapoleren levert dat een aantal van ruim 200 graven op over de periode 1770-1845. De zuigelingen- en kindersterfte was in die periode hoog. Uit raadpleging van bekende demografische gegevens over de betreffende periode blijkt een cijfer van 25 à 30% voor kinderen onder de 7 jaar plausibel waarmee het getal van ca. 2,5 honderd begravingen wordt bereikt.

² RHCe archief A-0254 gemeentebestuur Bergeijk 1606-1935; inv. 379

Op den Rösheuvel



**Reconstructie van de hand van pater Domien de Jong.
De oude kapel is in 1816 gesloopt en de schuurkerk aan de overzijde
van de weg bleef dienst doen tot het gereedkomen van de
Servatiuskerk in 1845.**

Het kerkhof werd op 6 februari 1847 voor f 20,- verkocht aan landbouwer Jan Albert Bots die kerkmeester was en op de Hoef woonde.³ Verder vermeldt de akte niets over beperkingen ten aanzien van het kerkhof. Het zal daarom geruimd zijn waarbij de actuele graven zullen zijn overgebracht naar het nieuwe kerkhof.

Versie mei 2013,
W. Coolen

³ RHCe, notarissen Bergeijk 1677-1896, acte 30/1847;
Als verkoper verscheen voor notaris Leendert van Galen de pastoor Gerardus Dobbelseen